

Noteringar från exkursion och arbetsdagen vid Lidsbäcken 31 augusti 2016.

Den 31 augusti gjorde Vormbäckens samverkansgrupp en exkursion och arbetsdag vid Lidsbäcken, ett biflöde till Vormbäcken. Här kommer lite noteringar och foton från dagen.

Vi var 7 deltagare: Daniel Holmqvist Vindelälvens Fiskeråd, Göran Fjällström Vormsele FVO, Benny Jonsson Lill-Åmans FVO, Andreas Vallmark och Simon från Boliden Mineral AB, Mats Johansson och Hans-Erik Johansson från Länsstyrelsen.

På morgonen samlades vi först vid Enebackens rastplats. Därefter åkte vi upp till Lidsbäcken, efter skogsbilvägen vid Lidsbrinken. Från den vägen är det inte långt till bäcken. Transport av utrustning och verktyg blev mycket lättare då Göran hade tagit med sig sin 4-hjuling och en pulka.

Fika vid Lidsbäcken

Framme vid Lidsbäcken gjordes en eld av tjärved. Under tiden vi fikade berättade Daniel lite kort om hur ett elfiske går till och hur resultaten samlas i ett protokoll. Daniel berättade att han elfiskat i Lidsbäcken precis vid denna plats för ca 10 år sedan. Det var och alltså före flottledsaterställningen som gjordes här under åren 2013-2014. Bäcken ser därför inte ut på samma sätt som då den elfiskades förra gången. Vid restaureringen har bl a sten lagts tillbaka i bäcken och små forsnackar har återskapats. Detta har

lett till att en ökad vattenbredd och ett mer varierat flöde i bäcken. Syftet med återställning är att vattendragen ska få en mer ursprunglig karaktär med bättre livsmiljöer för vattenlevande organismer. Daniels bedömning är att det nu ser riktigt bra ut. Förutsättningarna för att fisk ska trivas borde vara bra. Ett omfattande regn dagarna innan hade dock lett till att vattennivån i Lidbäcken var mycket hög.

Förväntningen var att elfisket skulle ge fångst av harr, elritsa och kanske ev. någon öring. Resultatet blev dock mindre. Daniel fångade 2 elritsor samt en abborre. En bidragande orsak av det svaga utfallet kan vara den höga vattennivån. Vid högt vattenstånd är det svårt att elfiska och fisk som normalt finns på lokalen kan flytta sig till andra platser. En annan orsak kan vara att ett naturligt bestånd av fisk ännu inte har hunnit återetablera sig i bäcken.

Förberedelse för elfisket. Daniel har kopplat elkabel från elverket till elstaven som håller i vänster hand, i höger hand har han en håv för att fånga upp fisk i.

Fisket kan börja.

Daniel elfiskar och Simon hjälper till med att bära kabel. Benny har hinkar med vatten för att samla upp infångad fisk.

Infångad fisk mäts innan den släpps åter till friheten i vattnet. I detta fall är det en elritsa som mäts.

En abborre på nästan 14 cm som fångades.

Vid ett elfiske fiskar man normalt en lokal tre gånger för att ge underlag att räkna fram fisktätheter med hjälp av statistik. I Lidsbäcken fångades enbart tre fiskar och vid ingen eller mycket låg fångst räcker det med ett fiske. Därför utförde Daniel enbart ett fiske på lokalen.

Efter elfisket åt vi lunch och kokade kaffe. Det hade varit lite småmulet under förmiddagen men efter lunch blev vädret bättre med sol och ett alltmer uppsprucket molntäcke.

När vi hade fyllt på energinivåerna skulle vi övergå till ett mer praktiskt arbete. Daniel visade oss först vilka verktyg som används vid manuellt återskapande av lekbottenar, enligt den sk Hartijokki-metoden.

Exempel på verktyg som kan användas vid lekbottenåterställning med den sk Hartijokki-metoden.

Daniel som har stor praktisk erfarenhet från lekbottenåterställning från Vindel River Life instruerade och visade oss hur redskapen skulle användas. Han berättade hur en lekbotten byggs upp. Därefter var det dags för oss att skrida till verket. Vi jobbade intensivt med en lekbotten och frilade lekgrus i lämpliga fraktioner. Lekgrus finns i de allra flesta strömmande vattendrag, men det kan vara överlagrat med sand eller finare grus som inte är lämplig lekmiljö, stora stenar kan också rensas bort på själva lekbotten.

Lidsbäcken är i och för sig återställd med grävmaskin och många lekbottenar är anlagda med maskin. Erfarenheter och undersökningar från andra vattendrag visar dock på att föryngringen av strömlevande fisk kan öka avsevärt om det kompletteras med manuell återställning av lekbottenar enligt Hartijokki-metoden. Den är kostnadseffektiv och kan göras med enkla redskap.

Delar av arbetsgruppen i arbete med lekbottenåterställning. I förgrunden ses Mats till vänster och Simon till höger, Andreas till vänster bortanför Mats. Daniel följer arbetet från strandkanten.

För den intresserade och de som vill lära mer om lekbottenåterställning finns det mer att läsa i manualen: [Restaurering av vattendrag, manuell restaurering i mindre skogsvattendrag](#) (klickbar länk) eller klistra nedanstående adress i sökfönstret.

<http://www.lansstyrelsen.se/Vasterbotten/Sv/miljo-och-klimat/vatten-och-vattenanvandning/restaurering-av-vatten-drag/Documents/Restaurering%20av%20vattendrag%203.0%20WEBB%20nedladdn%20pdf.pdf?keyword=lekbotten>.

På Vindel river LIFE´s hemsida finns även fina bilder från Vormbäcken och Lidsbäcken i 360°-vyer som visar hur det såg ut före och efter restaurering.

Se länk till på Vindel RIVER LIFE hemsida
http://vindelriverlife.se/?page_id=840

Under dagen diskuterade vi även lite om hur det såg ut med vattenkemin i Lidträsket och Vormträsket. Jag lovade att undersöka om det fanns några analyser från senare tid. Inom den regionala miljöövervakningen (omdrevsprovtagning) provtogs Lidträsket hösten 2015. Metallhalterna visar från denna provtagning visar på normala värden.

Station	Datum	fosfor µg/l	TOC mg/l	koppar µg/l	zink µg/l	Aluminium µg/l	Kadmium µg/l	nickel µg/l	arsenik µg/l
Lidträsket	2015-09-23	8,9	10,9	0,96	3,1	74	0,01	0,24	1,1

Sammanställning av några ämnen från omdrevsprovtagningen 2015.

För den intresserade finns samtliga ämnen som analyseras inom omdrevsprovtagningen att hitta hos datavärden i detta fall Sveriges Lantbruksuniversitetets (SLU) hemsida.

<http://miljodata.slu.se/mvm/Default.aspx>

Vormträsket kommer att provtas nu under 2016 så jag får återkomma med resultat från denna provtagning nästa år.

Sammanfattningsvis kan sägas att vi hade en trevlig dag då vi lära oss lite nytt samt även göra lite praktisk nytta under gemytliga former. Jag vill även framföra ett tack till Daniel för att han kunnigt och intressant visade oss hur elfiske utförs samt hur arbete med lekbottenåterställning ska utföras. Ett stort tack även till Göran som hade med sig sin 4-hjuling, vilket underlättade transport av utrustning under dagen.

Sena Höst Hälsningar!

Hans-Erik

Hans-Erik Johansson
Miljöhandläggare Miljöanalysenheten
010 - 225 43 52
hans-erik.johansson@lansstyrelsen.se

Ps Nästa träff i Vormsele slutet maj-juni 2017. Ds